

Analiza stanja i praksa sakupljanja staklene ambalaže

-Općina Konjic-

Otvoreni regionalni fond za jugoistočnu Evropu, modernizacija komunalnih usluga (ORF MMS), putem develoPPP.de

Projekt: Uspostavljanje isplativog lanca vrijednosti za reciklažu stakla na Zapadnom Balkanu

PN: 12.1003.8-105.76

SADRŽAJ

1. Uvod.....	3
2. Analiza procjene pravnih mogućnosti na području Općine Konjic	4
2.1 Pravni okvir-trenutno stanje	4
2.1.1 Analiza pravnog okvira na nivou F BiH.....	5
2.1.2 Analiza pravnog okvira na nivou Općine Konjic	8
3. Praksa sakupljanja ambalaže od stakla na području FBiH i pravni okvir	9
3.2 Sistem selektivnog prikupljanja i razdvajanja otpada.....	12
4. Praksa sakupljanja otpada u Općini Konjic	13
4.1 Općina Konjic	13
4.2 Stanovništvo i privreda	14
4.3 Otpad u Općini Konjic	16
4.4 Trenutne rute prikupljanja i količine prikupljenog stakla	17
4.5 Cijena komunalnih usluga na području Općine Konjic.....	19
5. Zaključak.....	19
6. Prilog 1	20

1. Uvod

Njemačka organizacija za međunarodnu saradnju (GIZ) i Nacionalna alijansa za lokalni ekonomski razvoj „Naled“ iz Srbije su u saradnji sa prvim operaterom sistema upravljanja ambalažnim otpadom u Bosni i Hercegovini „Ekopak“, operaterima sistema „Sekopak“ iz Srbije, „Pakomak“ iz Sjeverne Makedonije, te Asocijacijom za ekonomski razvoj Hercegovine REDAH i Zajednicom jedinica lokalne samouprave ZELS, pokrenuli regionalni projekat „**Upravljanje staklenom ambalažom na Zapadnom Balkanu**“.

Bosna i Hercegovina (BiH) prilagođava svoje zakonodavstvo evropskome u procesu približavanja Europskoj Uniji (EU), stoga se postepeno ciljevi postavljani u evropskim strateškim dokumentima i propisima ugrađuju u nacionalno zakonodavstvo. Federalnom strategijom upravljanja otpadom za period 2008-2018. je definisan Operativni cilj za komunalni otpad: *“Prikupiti i reciklirati otpad od ambalaže (% od ukupno proizvedene količine)”* gdje su ciljni procenti za staklo postavljeni na 40 % u 2018 godini. Kako se reciklaža stakla povećava u Europi, sa stopom sakupljanja od 76%, zemlje pretendenti na članstvo u EU na zapadnom Balkanu, uključujući BiH, moraju držati korak i dostići ciljeve postavljene na nacionalnom i na nivou EU. Stepenn reciklaže je odličan indikator za prikazivanje napretka zemlje u sistemu upravljanja otpadom, a samim tim jasno se vidi poštivanje hijerarhije upravljanja otpadom i postavljenih ciljeva kada je riječ o tretmanu otpada. Okvirna direktiva o otpadu u EU postavila je cilj o stepenu reciklaže komunalnog otpada u iznosu od 50 % do 2020. godine u zemljama članicama. U BiH stepenn reciklaže je veoma nizak, a samim tim daleko iza postavljenih ciljeva:

- stepenn reciklaže od 30 % u FBiH do 2018. godine (Strategija zaštite okoliša FBiH 2008-2018),
- 23 % u RS do 2026. godine (Strategija upravljanja otpadom u RS 2016-2026).

Europsko udruženje proizvođača staklene ambalaže (FEVE) istraživanjem je utvrdilo da je staklena ambalaža najbolji izbor za ekološki svjesne potrošače. Dalje, navodi se da polovica potrošača kupuje više proizvoda u staklenoj ambalaži nego 2016. godine, a 9 od 10 preporučilo bi staklo kao najbolju ambalažu. Jedno od najvažnijih otkrića je da se odluke o kupovini sve više vode mogućnostima reciklaže i okolišem povezanim sa staklenom ambalažom.

Kako ambalažni otpad predstavlja glavni udio u ukupnim tokovima otpada, udio staklenog otpada u smjesi otpada čini oko 4% cjelokupnog ambalažnog otpada u regiji zapadnog Balkana. S obzirom da je staklo materijal koji se 100% može reciklirati i postoji mogućnost za beskonačni broj krugova za reciklažu, cilj je pružiti najbolje scenarije i na osnovu tog slučaja za prikupljanje otpada od staklene ambalaže u regiji.

Na području Bosne i Hercegovine kao pilot općine prvenstveno su uključene Općina Novi Travnik i Grad Bihać, te naknadno u projekat su uključene Općina Ilidža i Općina Konjic. U okviru projekta predviđeno je uspostavljanje osnove za isplativiju reciklažu stakla, tako što će se u odabranim lokalnim samoupravama postaviti kontejneri za odlaganje staklenog ambalažnog otpada, u gradskim i ruralnim sredinama, kao i u ugostiteljskim objektima, sa ciljem povećanja sakupljene staklene ambalaže. Jedan od ciljeva projekta je povećati stopu prikupljanja staklene ambalaže u ovim općinama za 20%.

2. Analiza procjene pravnih mogućnosti na području Općine Konjic

2.1 Pravni okvir-trenutno stanje

BiH se sastoji od dva različita i odvojena samoupravna entiteta (Federacija Bosne i Hercegovine (F BiH) i Republika Srpska (RS)) i Brčko Distrikta (BD) (distrikt pod međunarodnim nadzorom sa samoupravnom upravnom jedinicom u BiH). BiH, entiteti i BD, svaki u okviru vlastitih nadležnosti, su ovlašteni da usvajaju zakonske i podzakonske akte o različitim pitanjima, u zavisnosti od podjele nadležnosti propisanih Ustavom BiH¹. Entiteti su nadležni, između ostalog, za usvajanje zakonskih i podzakonskih propisa koji se odnose na zaštitu okoliša i upravljanje ambalažom i ambalažnim otpadom.

Protetkih godina pravni sistem u BiH je podložan promjenama u gotovo svim pravnim područjima. Stoga se primjenjivi zakoni nekada primjenjuju nedosljedno i, u određenim slučajevima, provedba prava može biti dugotrajan proces. Imajući u vidu zakonodavne promjene, moguće je različito tumačenje mjerodavnih zakona od strane lokalnih vlasti u vezi s pitanjima koja su obrađena u ovoj analizi.

Na nivou BiH ne postoji zakon o zaštiti okoliša, niti zakon o upravljanju otpadom. BiH je u procesu evropskih integracija, te je kao prvi korak k tome potpisan Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) koji je stupio na snagu 01.06.2015. godine. Jedan od zahtjeva SSP-a je da BiH, kao i ostale zemlje Zapadnog Balkana, pristupi efikasnom usklađivanju i provedbi čitavog korpusa pravnog naslijeđa Evropske unije (EU) (EU *acquis-a*) koji je nastajao tokom proteklih šest decenija. Zbog toga je zakonodavstvo F BiH u oblasti upravljanja otpadom u velikoj mjeri usaglašeno sa odgovarajućim EU direktivama koje regulišu predmetnu oblast.

Obzirom da su predmet analize općine na području F BiH, predmet ove analize će biti određeni propisi donijeti na nivou F BiH, te kantonalni propisi kojima pripadaju navedenim općinama. Na nivou F BiH su doneseni (i) Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou F BiH², (ii) Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine³, (iii) Zakon o prikupljanju, proizvodnji i prometu sekundarnih sirovina i otpadnih materijala⁴, (iv) Zakon o zaštiti okoliša F BiH⁵, (v) Zakon o upravljanju otpadom⁶, (vi) Zakon o fondu za zaštitu okoliša F BiH⁷, (vii) Zakon o zaštiti zraka⁸, (viii) Zakon o vodama⁹, (x) Zakon o zaštiti prirode¹⁰, i (xi) Pravilnik o kategorijama otpada sa listama¹¹.

Relevantni podzakonski akti donijeti na nivou F BiH su (i) Pravilnik o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom Federacije BiH¹², (ii) Pravilnik o izdavanju dozvole za aktivnosti male privrede u upravljanju otpadom¹³, (iii) Pravilnik o kategorijama otpada sa listama¹⁴, (iv) Pravilnik o potrebnim

¹ Aneks 4 Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH, parafiran 21.11.1995. godine u Daytonu (SAD) i potpisan 14.12.1995. godine u Parizu.

² Službene novine F BiH, br. 02/06, 72/07, 32/08, 04/10, 13/10, i 45/10.

³ Službene novine F BiH, br. 49/06.

⁴ Službene novine F BiH, br. 35/98 i 109/12.

⁵ Službene novine F BiH, br. 33/03 i 38/09.

⁶ Službene novine F BiH, br. 33/03, 72/09 i 92/17.

⁷ Službene novine F BiH, br. 33/03.

⁸ Službene novine F BiH, br. 33/03 i 04/10.

⁹ Službene novine F BiH, br. 70/06.

¹⁰ Službene novine F BiH, br. 66/13.

¹¹ Službene novine F BiH, br. 09/05.

¹² Službene novine F BiH, br. [88/11](#), [28/13](#), [8/16](#), [54/16](#), [103/16](#) i [84/17](#).

¹³ Službene novine F BiH, br. 9/05.

¹⁴ Ibid.

uvjetima za prenos obaveza sa proizvođača i prodavača na operatera sistema za prikupljanje otpada¹⁵, (v) Pravilnik o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda¹⁶, (vi) Pravilnik o karakteristikama, sadržaju i postupku obavještanja o važnim karakteristikama proizvoda i ambalaže od strane proizvođača¹⁷, (vii) Pravilnik o prekograničnom prometu otpada¹⁸, (viii) Uredba o selektivnom prikupljanju, pakovanju i označavanju otpada¹⁹, i (ix) Uredba o obavezi dostavljanja godišnjeg izvještaja o ispunjenju uvjeta iz dozvole za upravljanje otpadom²⁰.

2.1.1 Analiza pravnog okvira na nivou F BiH

Zakon o zaštiti okoliša (ZZO)

Jedan od osnovnih ciljeva ZZO-a je očuvanje, zaštita, obnova i poboljšanje ekološke kvalitete i kapacitete okoliša, kao i kvalitete života. ZZO se odnosi na sve oblike okoliša (zrak, vodu, tlo, biljni i životinjski svijet, krajolike, izgrađeni okoliš), kao i sve vidove djelatnosti kojima je svrha korištenje i opterećivanje prirodnih resursa, odnosno, djelovanje na okoliš koje znači opasnost od njegova zagađivanja, zagađuje okoliš ili imaju izvjestan utjecaj na okoliš (poput buke, vibracija, radijacije - izuzimajući nuklearnu radijaciju i nuklearni otpad, itd.). Jedno od osnovnih načela stipulisano odredbama ZZO-a jeste načelo smotrenosti i prevencije, koje između ostalog nalaže da se pri korištenju okoliša mora pažljivo upravljati i ekonomično koristiti sastavnice okoliša, te svesti na najmanju moguću mjeru stvaranje otpada primjenom reciklaže nastalog otpada, odnosno ponovnog korištenja prirodnih i umjetnih materijala. ZZO-om se nalaže imatelju otpada da poduzme odgovarajuće mjere s ciljem sprječavanja stvaranja otpada, recikliranja i tretiranja otpada za ponovnu upotrebu, ekstrakciju tvoriva i moguće energije, te sigurno odlaganje. Na osnovu ZZO-a je donijeta Federalna strategija zaštite okoliša F BiH 2008-2018, čiji je sastavni dio i Federalna strategija upravljanja otpadom.

Zakon o upravljanju otpadom (ZUO)

ZUO određuje generalni okvir za preradu otpada za ponovnu upotrebu i njegovu reciklažu. Ovaj Zakon reguliše odgovornost nekoliko učesnika u otpadu, i to proizvođača, prodavača i vlasnika otpada. Odgovornost proizvođača se ogleda u tome da je isti dužan dizajnirati proizvod i ambalažu, koristiti tehnologije i razvijati proizvodnju na način koji najefikasnije koristi materijale i energiju stimulira ponovno korištenje i reciklažu proizvoda, a na kraju životnog ciklusa proizvoda promovira okolinski održiv tretman, korištenje i odlaganje. Proizvođač je dužan koristiti takve sirovine i osnovne materijale, poluproizvode i ambalažu koji smanjuju upotrebu energije i materijala i čijom upotrebom se smanjuje proizvodnja otpada i upotreba ambalaže koja duže traje i ne ugrožava okoliš kada postane otpad. Prema ZUO, proizvođač će primiti nazad i/ili nadoknaditi korištene proizvode ili otpad od proizvođača od vlasnika u skladu sa posebnim propisima radi ponovnog korištenja, reciklaže ili odlaganja na okolinski prihvatljiv način. Proizvođač može primiti natrag ili nadoknaditi proizvode ili otpad od proizvođača od vlasnika ili sklopiti ugovor za pružanje usluga na dobrovoljnoj osnovi sa prodavačem. Odgovornost prodavača se ogleda u tome što je dužan vratiti i/ili nadoknaditi depozite, prikupljati na selektivan način i isporučivati proizvode i ambalažu koji su na kraju životnog ciklusa proizvođaču ili operatoru koji je ovlašten za pružanje usluga upravljanja otpadom. Prodavač može proizvođaču vratiti ili nadoknaditi pakirane proizvode ili otpad nastao iz njih kada je on odgovoran za tretman, ponovno korištenje i reciklažu otpada

---

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Službene novine F BiH, br. 87/12 i 107/14.

¹⁷ Službene novine F BiH, br. 6/08.

¹⁸ Službene novine F BiH, br. 7/11.

¹⁹ Službene novine F BiH, br. 38/06.

²⁰ Službene novine F BiH, br. 31/06.

u skladu sa posebnim propisima. Proizvođač i prodavač mogu ove odgovornosti prenijeti na operatora sistema za prikupljanje otpada putem sporazuma ili ugovora. Proizvođač i vlasnik otpada su dužni skupljati, brinuti se o ponovnom korištenju i reciklaži ili odlaganju otpada koji je proizveden zbog njihovih aktivnosti ili otpada koji posjeduju. Proizvođač i vlasnik otpada su dužni da prije odlaganja i ponovnog korištenja otpada uskladište otpad na okolinski prihvatljiv način.

ZUO propisuje da svaki kanton treba da donese plan upravljanja otpadom koji treba biti usklađen sa Strategijom upravljanja otpadom F BiH i Federalnim planom upravljanja otpadom. Plan upravljanja otpadom treba da sadrži sljedeće: (i) vrstu, količinu i porijeklo otpada koji se proizvodi i koji se treba tretirati ili odložiti; (ii) ciljeve upravljanja otpadom; (iii) opće tehničke zahtjeve za upravljanje otpadom i uređaje unutar područja na kojima se nalaze; (iv) raspoloživ i podesan tretman i mjesta odlaganja i uređaje unutar određene teritorije; (v) specijalne ugovore za tretman ili odlaganje otpada za veći broj općina; (vi) specijalne ugovore za pojedine vrste otpada kao što je opasni otpad, tečni otpad, ambalažni otpad itd.; (vii) strateške ciljeve sa razrađenim prioritetima u upravljanju otpadom i pojedinim aktivnostima koje se trebaju preduzeti; (viii) listu mjera koje se trebaju preduzeti; (ix) procjenu troškova za izvršavanje zadataka u upravljanju otpadom. Sistem prikupljanja otpada može uspostaviti proizvođač i/ili prodavač ili operator za upravljanje otpadom. Za obavljanje aktivnosti tretmana otpada i njegovog odlaganja potrebno je pribaviti dozvolu.

Proizvođač ili vlasnik otpada skupljat će otpad selektivno u skladu sa potrebom budućeg tretmana. Prikupljanje otpada unutar lokacije proizvođača ili vlasnika na način koji isključuje rizik po okoliš vremenski je ograničeno i ne zahtijeva posebnu dozvolu. Operator za prikupljanje otpada skuplja otpad od proizvođača i vlasnika i transportuje ga do mjesta za prikupljanje otpada, transfer-stanice ili mjesta za ponovnu upotrebu i recikliranje, tretman ili konačno odlaganje. Operator za prikupljanje otpada može preuzeti otpad od vlasnika na mjestima za prikupljanje. Prema ZUO postoje sljedeći načini odlaganja i tretmana otpada: (i) odlaganje na lokaciji deponije, (ii) termalna obrada, i (iii) druge hemijske, biološke ili fizičke obrade.

Pravilnik o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom Federacije BiH (PUAAO)

Osnovni ciljevi PUAAO su: očuvanje prirodnih resursa, zaštita okoliša i zdravlja ljudi, razvoj savremenih tehnologija proizvodnje ambalaže, uspostavljanje optimalnog sistema upravljanja ambalažom i ambalažnim otpadom, funkcionisanje tržišta ambalaže i proizvoda u ambalaži na teritoriji F BiH, prevenciju stvaranja trgovinskih prepreka, izbjegavanje poremećaja i ograničenja u konkurenciji, prevenciju stvaranja diskriminacije po vrsti ili po sadržaju ambalaže. Ključnu ulogu u pogledu upravljanja ambalažom i ambalažnim otpadom ima pravno lice, odnosno operater sistema koji je ovlašten od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma (FMOIT) da provodi sve aktivnosti u navedenom području. Nadalje, proizvođač, uvoznik, punilac, paker, distributer i krajnji snadbjevač je obavezan da se priključi u sistem upravljanja ambalažnim otpadom i odgovoran je za postizanje propisanih ciljeva. Navedene obaveze proizvođač, uvoznik, punilac, paker, distributer i krajnji snadbjevač mogu prenijeti direktno na operatera sistema. U slučaju neprenošenja obaveza na operatera sistema uvoznik, punilac, paker, distributer i krajnji snadbjevač uplaćuju propisane naknade u Fond za zaštitu okoliša F BiH (Fond). Proizvođač ambalažnog materijala, uvoznik, punilac, paker, distributer i krajnji snadbjevač putem ugovora prenosi svoje obaveze na operatera sistema. Operater sistema je dužan u njihovo ime da: (i) obezbijedi da sakupljač ambalažnog otpada redovno preuzima komunalni ambalažni otpad i vrši njegovo selektivno razdvajanje, (ii) redovno preuzima i sakuplja ambalažni otpad koji nije komunalni otpad od krajnjih korisnika, (iii) obezbijedi ponovno iskorištenje ambalažnog otpada za reciklažu u ovlaštenim postrojenjima i odlaganje neiskoristivog dijela ambalažnog otpada na regionalnim ili općinskim odlagalištima. Operater sistema je dužan za svaku vrstu ambalaže za koju proizvođač, uvoznik, punilac, paker, distributer i krajnji snadbjevač prenesu svoju obavezu na operatera sistema da osigura

upravljanje ambalažnim otpadom u skladu sa zaključenim ugovorom. Aktivnosti upravljanja ambalažnim otpadom od strane operatera sistema moguće su samo pod uslovom dobijanja dozvole za operatera sistema za upravljanje otpadom. Uz zahtjev za izdavanje dozvole se prilaže prateća dokumentacija taksativno pobrojana u članu 17. PUAAO. Sastavni dio zahtjeva za izdavanje dozvole podrazumijeva i Plan upravljanja otpadom i čija je sadržina također propisana odredbama člana 17. PUAAO. Dozvolu za upravljanje otpadom izdaje FMOIT, a na period važenja od pet godina. Dozvola posebno sadrži: (i) vrstu ambalažnog otpada koji treba sakupiti, (ii) količinu ambalažnog otpada koji treba sakupiti i iskoristiti, i (iii) način izvještavanja FMOIT-a.

Operater sistema je u obavezi dostavljati FMOIT-u i Fondu izvještaj o upravljanju ambalažnim otpadom za prethodnu kalendarsku godinu svake godine do 31. marta naredne godine. FMOIT i Fond vrše kontrolu rada Operatera sistema, dok nadzor nad primjenom PUAAO provode inspektori zaštite okoliša i tržišni inspektori Federalne uprave za inspeksijske poslove.

Pravilnik o obrascu, sadržaju i postupku obavještanja o važnim karakteristikama proizvoda i ambalaže od strane proizvođača (Pravilnik)

Pravilnikom je propisano koje se informacije navode na ambalaži, a koje za gotov proizvod, te je isto bitno zbog ostvarivanja efikasnosti zbrinjavanja proizvoda, ostataka proizvoda ili ambalaže nakon upotrebe, isteka roka trajanja proizvoda ili upotrebljivosti ambalaže. Na gotov proizvod i na ambalažu navode se sljedeće upute o specifičnim postupcima tretmana ili postupaka:

- navod "ODLOŽITI U KONTEJNER ZA _____", gdje je to primjenjivo;
- navod "POVRATNA AMBALAŽA (KAUCIJA ____ KM)" ,gdje je to primjenjivo;
- navod: "NEUPOTRIJEBLJENI/PREOSTALI PROIZVOD U CILJU ZBRINJAVANJA (OBAVEZNO) VRATITI PROIZVOĐAČU", gdje je to primjenjivo;
- u slučaju papirne ili kartonske ambalaže, navod: "PRESAVITI" ili "PRESOVATI", praćeno simboličkim prikazom, gdje je to primjenjivo;
- u slučaju plastičnih boca (PET, HDPE), navod: "ODVOJITI POKLOPAC/ČEP", gdje je to primjenjivo;
- u slučaju staklene ambalaže, navod: "ODVOJITI POKLOPAC/ČEP" i "NE MIJEŠATI SA STAKLOM DRUGIH BOJA", gdje je to primjenjivo;
- navod primjenjivih standardnih međunarodnih simbola za dozvoljene ili preporučene postupke s ambalažom i preostalim sadržajem proizvoda nakon upotrebe ili nakon isteka roka trajanja proizvoda, u skladu sa sljedećom standardnom listom simbola (pored standardnog simbola potrebno je obavezno uvijek navesti i odgovarajući tekstualni navod, tj. pojašnjenje preporučenog postupka, a simboli za isti su propisani članom 7. navedenog Pravilnika.

Uredba o obavezi dostavljanja godišnjeg izvještaja o ispunjenju uvjeta iz dozvole za upravljanje otpadom
Uredbom o obavezi dostavljanja godišnjeg izvještaja o ispunjenju uvjeta iz dozvole za upravljanje otpadom je propisan sadržaj godišnjeg izvještaja, a isti se dostavlja nadležnom organu na obrascu-formularu koji se nalazi u prilogu Uredbe.

Uredba o selektivnom prikupljanju, pakovanju i označavanju otpada (Uredba)

Ovom Uredbom su propisane mjere za prikupljanje, identificiranje, skladištenje, pakovanje i označavanje otpada prije odlaganja, transporta ili prenosa do drugog lica nadležnog za povrat komponenti ili odlaganje i to na način koji štiti ljudsko zdravlje, okolinu, podstiče povrat komponenti i ponovno korištenje otpada.

Uredba se ne primjenjuje na prikupljanje, identificiranje, skladištenje, pakovanje i transport sljedećih vrsta otpada: (i) kućni otpad, (ii) otpad koji se ne proizvodi u domaćinstvima ali je isti kao ili veoma sličan

po svojoj prirodi kućnom otpadu, u čijem slučaju proizvođači otpada su dužni da ga predaju komunalnim preduzećima za otpad u skladu sa članom 25. stav 3. ZUO²¹, (iii) otpad proizveden u zdravstvenim ustanovama, (iv) otpad koji je odložen ili iz kojeg je obavljen povrat komponenti ili koji je skladišten kod operatera koji posjeduje dozvolu za upravljanje otpadom ili okolinsku dozvolu.

Transport otpada se obavlja uz propisno ispunjen formular (transportna dokumentacija) koji se nalazi u prilogu Uredbe.

Federalna strategija upravljanja otpadom F BiH (Federalna strategija)

Federalna strategija je sastavni dio Federalne strategije zaštite okoliša F BiH 2008-2018. Federalna strategija definiše glavne principe i strateške ciljeve za upravljanje otpadom u F BiH, zasnovane na općim načelima zakonodavstva Evropske unije, sa posebnim fokusom na:

- (i) usvajanje regionalnog pristupa u rješavanju problematike upravljanja komunalnim otpadom pri kojem općinske vlasti sarađuju i udružuju se kako bi formirale grupe općina i geografske regije kroz koje će se na regionalnom principu pružati usluge upravljanja otpadom;
- (ii) smanjenje rizika po okoliš i zdravlje ljudi i uspostava prioritetne infrastrukture za integrirano upravljanje otpadom, sa operativnim ciljevima koji obuhvataju zatvaranje općinskih odlagališta i postepeni prelazak na regionalni koncept odlaganja;
- (iii) smanjenje količine otpada za finalno odlaganje uz efikasnije korištenje resursa;
- (iv) osiguranje provedbe sistema kroz pravni, institucionalni i ekonomski okvir; te
- (v) osiguranje sistematskog praćenja parametara za ocjenu stanja okoliša.

Provedbeni dokument Federalne strategije je Federalni plan upravljanja otpadom. Ovaj dokument je obavezujući dio planiranja održivim upravljanjem otpadom. Ovaj Plan je krovni plan koji je, pored Federalne strategije, osnova razvoja kantonalnih i općinskih Planova upravljanja otpadom na osnovu kojih se definira upravljanje svim vrstama otpada.

2.1.2 Analiza pravnog okvira na nivou Općine Konjic

Federalnim zakonom o upravljanju otpadom, najveća nadležnost u ovoj oblasti data je kantonima. Kantoni su svojim propisima uredili da odgovarajuća komunalna preduzeća u okviru svojih djelatnosti vrše komunalne usluge, što je i regulisano Zakonom o komunalnoj djelatnosti Hercegovačko-neretvanskog kantona (HNK). Održavanje komunalne čistoće na javnim površinama vrši JKP „Standard“ doo Konjic, na površinama utvrđenim kao uže urbano područje općine Konjic, shodno usvojenom Programu komunalne čistoće.

Zakonom o upravljanju otpadom HNK („Službene novine HNK“ br. 06/06) se uređuju prava i obaveze i odgovornost pravnih i fizičkih osoba u postupanju s otpadom. Cilj ovog Zakona je poticanje i osiguranje najvažnijih uslova radi sprečavanja nastajanja otpada, preprade otpada za ponovno korištenje i reciklaže, izdvajanje tvorivog materijala i njihovo korištenje za proizvodnju energije i sigurno odlaganje otpada.

Zakonom o komunalnim djelatnostima („Službene novine HNK“, broj: 4/16) određuju se komunalne djelatnosti, načela, način obavljanja i finansiranja, te druga pitanja od značaja za uspješno obavljanje komunalnih djelatnosti na području općina u HNK. Prema ovom Zakonu prava i obaveze između

---

²¹ Kućanstva su dužna prikupljati svoj proizvedeni otpad i predati ga komunalnim poduzećima za otpad, a opasan otpad predati na određena mjesta za prikupljanje (središta) ili osobi koja je nadležna za pružanje usluga u upravljanju otpadom.

isporučioaca i korisnika komunalnih usluga regulisat će se općinskim odlukama, kojima će se urediti djelatnosti koje se odnose na komunalna preduzeća.

Na području općine Konjic usvojene odluke vezane za komunalne usluge su:

- Odluka o komunalnom redu („Službeni glasnik Općine Konjic“ br.3/18) - Ovom Odlukom uređuju se komunalni red i održavanje komunalnog reda, kao i odnosi u komunalnim djelatnostima na području općine Konjic, a naročito na području uređenja naselja, održavanju komunalne čistoće-higijene i čuvanju javnih površina, skupljanje, odvoz i postupanje sa smećem i drugim komunalnim otpadom, uklanjanje snijega i leda, uklanjanje protupravno postavljenih predmeta na javnim i drugim površinama, postavljanje i održavanje urbane opreme na javnim površinama, kao i mjera za provođenje komunalnog reda, rad komunalnih redara i kaznene odredbe.
- Odluka o davanju na upravljanje i korištenje Centra za upravljanje otpadom Konjic JKP "STANDARD" d.o.o. Konjic („Službeni glasnik Općine Konjic“ br.3/18)- Ovom Odlukom daju se na upravljanje i korištenje Centar za upravljanje otpadom u Konjicu Javnom komunalnom preduzeću "STANDARD" d.o.o. Konjic i to: Poslovna zgrada i zemljište uz privrednu zgradu na period od 5 /pet/ godina, bez naknade.
- Odluka o komunalnim taksama („Službeni glasnik općine Konjic“ br. 05/09, 12/09) - Ovom Odlukom se propisuju jedinstvene komunalne takse,način plaćanja i kontrola naplate komunalnih taksi na području općine Konjic.
- Odluka o komunalnim taksama posebnih djelatnosti („Službeni glasnik općine Konjic“ br.13) - Ovom Odlukom se propisuju jedinstvene komunalne takse za posebne djelatnosti, način plaćanja i kontrola naplate komunalnih taksi na području općine Konjic.

Na području općine Konjic neophodno je donijeti Odluku o komunalnim naknadama u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima. Na području općine Konjic nema usvojene Odluke vezane za upravljanje staklenim otpadom, nego je upravljanje otpadom povjereno javnom komunalnom preduzeću.

TREKNTNA SITUACIJA SAKUPLJANJA I RECIKLIRANJA STAKLA

3. Praksa sakupljanja ambalaže od stakla na području FBiH i pravni okvir

Prema Ustavu Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina je država sa decentraliziranom političkom i administrativnom strukturom sa nekoliko nivoa političkog upravljanja:

- Državni nivo (institucije državne vlasti),
- Entitetski nivo: Federacija Bosne i Hercegovine decentralizirana u 10 kantona i Republika Srpska (centralizirana),
- Brčko Distrikt, samoupravno upravna jedinica pod suverenitetom Bosne i Hercegovine, a formalno dio oba entiteta.

Svaki kanton ima svoju vladu i usvaja svoje zakone (koji su u skladu sa zakonodavstvom FBiH). Prosječna veličina općina je oko 28.000 stanovnika, u rasponu od 1.500 stanovnika (Trnovo) do 118.550 stanovnika (Novi Grad Sarajevo). Prema kriterijima tipologije Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) 61

od 79 općina u FBiH smatra se ruralnim, sa prosječnom gustinom naseljenosti manjom od 150 stanovnika po km². Na području Općine Konjic gustina naseljenosti je 20,5 stanovnika po km² te područje općina Konjic pripada ruralnom području FBiH.

Slika 1. FBiH

Zakonski okvir koji uređuje oblast upravljanja otpadom čini Zakon o upravljanju otpadom F BiH („Sl. novine FBiH“ br. 33/03, 71/09 i 92/17) te na području Općine Konjic važeći Zakon o upravljanju otpadom HNK („Službene novine HNK“ br. 06/06) i Zakon o komunalnim djelatnostima („Sl. novine HNK“ br. 04/16). Na općinskom nivou u FiH se upravljanje komunalnim otpadom uređuje donošenjem odluka o komunalnom redu kojim se utvrđuju prava i obaveze stanovnika, komunalnih službi i drugih aktera uključenih u održavanje komunalne higijene, javnog reda, održavanje javnih zelenih površina i javnih saobraćajnica, javne rasvjete, drugih općinskih objekata, kao i prikupljanje i odlaganje komunalnog otpada. Općinska odjeljenja za urbanizam i komunalne poslove odgovorna su za planiranje upravljanja otpadom. Putem ovih odjeljenja, općine angažuju komunalna preduzeća za obavljanje određenih zadataka u upravljanju otpadom na općinskom nivou. Općina može osnovati javno komunalno preduzeće ili vršenje ovih poslova dodijeliti privatnim poslovnim subjektima.

Općine su nadležne za izradu planova upravljanja komunalnim otpadom i organizaciju djelatnosti prikupljanja i odlaganja otpada na svojoj teritoriji. Stoga, usluge upravljanja otpadom uglavnom pružaju javna komunalna preduzeća (JKP), koja su u potpunosti ili dijelom u državnom vlasništvu, ili rjeđe, privatni subjekti s kojima su općine sklopile ugovore. Komunalna preduzeća su finansijski odgovorna za

svoje poslovanje-odnosno prikupljaju naknade od domaćinstava i plaćaju naknade operaterima deponija ako su dio šeme regionalne deponije.²²

Pravilnikom o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom (Službene novine FBiH, br. 88/11, 28/13) su postavljeni ciljevi za iskorištenje i reciklažu ambalažnog otpada (Tabela 1). Prema Pravilniku, 35% ambalažnog otpada koji se stavlja na tržište se mora reciklirati ili iskoristiti do 2016. Odredbe Pravilnika se odnose na cjelokupan ambalažni otpad koji se stavlja na tržište FBiH, dok se otpad koji se spominje u Federalnoj strategiji upravljanja otpadom odnosi samo na materijale iskorištene iz komunalnog otpada.

Na osnovu Pravilnika o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom („Sl.novine FBiH“br. 88/11 i 28/13) postavljeni su specifični ciljevi za iskorištenje i reciklažu otpada za period od 2014- 2016. U narednoj tabeli prikazani su ciljevi postotka reciklaže po vrstama ambalaže:

Tabela 1. Specifični ciljevi za iskorištenje i reciklažu otpada za period 2014-2016

Vrsta ambalaže	Minimalna količina (%) koju treba iskoristiti ili reciklirati po godinama		
	2014	2015	2016
Staklo	5	8	12
Metal	4	6	10
Papir	20	25	30
Plastika	8	12	16
Drvo	5	8	12
Višeslojni i ostali materijal	5	8	10
Ambalaža koja sadrži i/ili je onečišćena opasnim materijama	5	8	10

Operateri sistema su obavezna da postignu ciljeve definisane Pravilnikom o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom. Navedeni ciljevi za staklenu ambalažu su ispunjeni na nivou FBiH u 2019 godini.

Prema Federalnoj strategiji upravljanja otpadom za period 2008-2018., ciljevi za odvajanje i sortiranje su kako slijedi:

- (i) uspostava sistema odvojenog prikupljanja otpada u 80% općina do 2014. i 95% do 2018.,
- (ii) odvajanje ambalažnog otpada do 20% u 2014. i 30% u 2018 ili 7% odnosno 10% ukupnog otpada.

U odnosu na ciljeve iz EU navedene u Direktivi 2018/852/EZ ciljevi na nivou FBiH navedeni u Pravilniku su dosta niži. U narednoj tabeli navedeni su ciljevi za zemlje članice EU:

Tabela 2. Ciljevi reciklaže za zemlje članice EU

Vrsta ambalaže	2025	2030
Plastika	50	55
Drvo	25	30
Nebojeni metali	70	80

²² <https://unija.com/wp-content/uploads/2019/04/Analiza-sektora-produzene-odgovornosti-proizvodaca-u-BiH.pdf>

Aluminij	50	60
Staklo	70	75
Papir i karton	75	85
Ukupni maseni udio ambalažnog otpada	65	70

Najnoviji evropski podaci o reciklaži stakla potvrđuju da je u EU prikupljeno gotovo 13 miliona tona staklenih boca i staklenki, što daje prosječnu stopu reciklaže stakla od 76% u 2018 godini. Staklo je i dalje najviše reciklirani zatvoreni ambalažni materijal u Europi i najvjerovatnije u svijetu.²³

U EU trgovina staklenim otpadom pokazuje konstantan rast od prosjeka od oko 144 000 tona/mjesečno u 2004. do 242 000 tona/mjesečno u 2018., prije pada na godišnji prosjek od 225 000 tona/mjesec u 2019.²⁴

3.2 Sistem selektivnog prikupljanja i razdvajanja otpada

Na području FBiH su uspostavljena i ovlaštena ukupno četiri operatera sistema upravljanja otpadom. Od toga su dva za ambalažu i ambalažni otpad, a to su

- *Ekopak, d.o.o. Sarajevo*
- *Ekoživot, d.o.o. Tuzla.*

Preostala dva su ovlaštena za elektronski i elektronički otpad, i to su Zeos Ekosistem, d.o.o. Sarajevo i Kim Tec eko, d.o.o. Vitez.

Osnovna zadaća operatera sistema za ambalažu i ambalažni otpad je da ispune zahtjeve koje propisuje Pravilnik o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom ("Službene novine Federacije BiH", broj: 88/11, 28/13, 8/16, 54/16, 103/16 i 84/17) uz najniže održive troškove i najveće okolišne benefite za FBiH. Operateri sistema dostavljaju izvještaje o ispunjenju nacionalnih ciljeva za prikupljanje otpada jednom godišnje Federalnom ministarstvu okoliša i turizma.

Prema podacima koji su dostavili operateri sistema u svojim Godišnjim Izvještajima za ambalažni otpad: Ekopak d.o.o. Sarajevo i Eko-život d.o.o. Tuzla, otpad koji su preradom iskoristili u neke druge svrhe, prikazani su u slijedećoj tabeli za period 2015. -2018. godina.

Tabela 3. Količine ambalažnog otpada predate na reciklažu (period 2015-2018)

Ambalažni materijal	Predato na reciklažu i/ili iskorištenje u 2015. (t)	Predato na reciklažu i/ili iskorištenje u 2016. (t)	Predato na reciklažu i/ili iskorištenje u 2017. (t)	Predato na reciklažu i/ili iskorištenje u 2018. (t)
Staklo	1567,32	2312,32	1989,71	2123,69
Metal	441	561	695	715,78
Papir	12648	24.987,00	19.596,00	20.038,90

²³ https://feve.org/glass_recycling_stats_2018/

²⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/10844.pdf>

Plastika	3784,02	4.118,00	3.424,00	3443,88
Drvo	544	1100	973	1013,35
Višeslojna ambalaža	580	749,00	646,00	555,33
Ambalaža koja sadrži i/ili je onečišćena opasnim materijama	10,5	15,00	20,73	22,37

Podaci dobiveni od kompanije Ekopak d.o.o. su predstavljeni u narednoj tabeli:

Tabela 4. Količine ambalažnog otpada kompanije Ekopak d.o.o. (period 2012-2019)

AMBALAŽNI MATERIJAL	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Total tona
Staklo	0	90	527	815	1,164	740	922	1,062	5,320
Metal	0	0	121	191	111	245	335	263	1,267
Papir	3,362	4,395	8,089	5,718	8,437	7,796	8,726	9,058	55,580
Plastika	138	2,568	1,036	1,134	1,066	1,324	1,530	1,451	10,248
Drvo	0	0	168	244	600	473	510	532	2,527
Višeslojni	0	0	211	280	349	246	155	194	1,435
Ambalaža od opasnih materija	0	0	5	8	10	16	19	23	80
Total tona	3,500	7,053	10,157	8,391	11,737	10,839	12,197	12,582	76,457

Iz tabele se vidi da je u 2019 godini kompanija Ekopak d.o.o. prikupila i predala na reciklažu 1,062 tone stakla, te da je udio staklene ambalaže u ukupnom reciliranom ambalažnom otpadu cca 8,45 %.

4. Praksa sakupljanja otpada u Općini Konjic

4.1 Općina Konjic

Općina Konjic je jedna od devet općina HNK. Općina Konjic ukupno zauzima 1.144,45 km² ili 26,0 % teritorije HNK, odnosno 4,38 % teritorije FBiH. Prostire se na nadmorskoj visini od 270 mnm (Ostrožac na Neretvi) do 2.097 mnm (Otiš, planina Prenj). Geoprometni položaj Općine je izuzetno povoljan. Smještena je na glavnom postojećem i planiranom, putnom i željezničkom pravcu Sarajevo-Mostar, i ima značajnu ulogu u transportnom sistemu Bosne i Hercegovine, ali i u široj međudržavnoj regiji.

Slika 2. Položaj općine Konjic

Najznačajniji vodni resurs na području općine Konjic je rijeka Neretva sa svojim pritokama, koja se ulijeva u hidroakumulaciju Jablaničko jezero. Općina Konjic ima dva jezera: Jablaničko jezero i Boračko jezero.

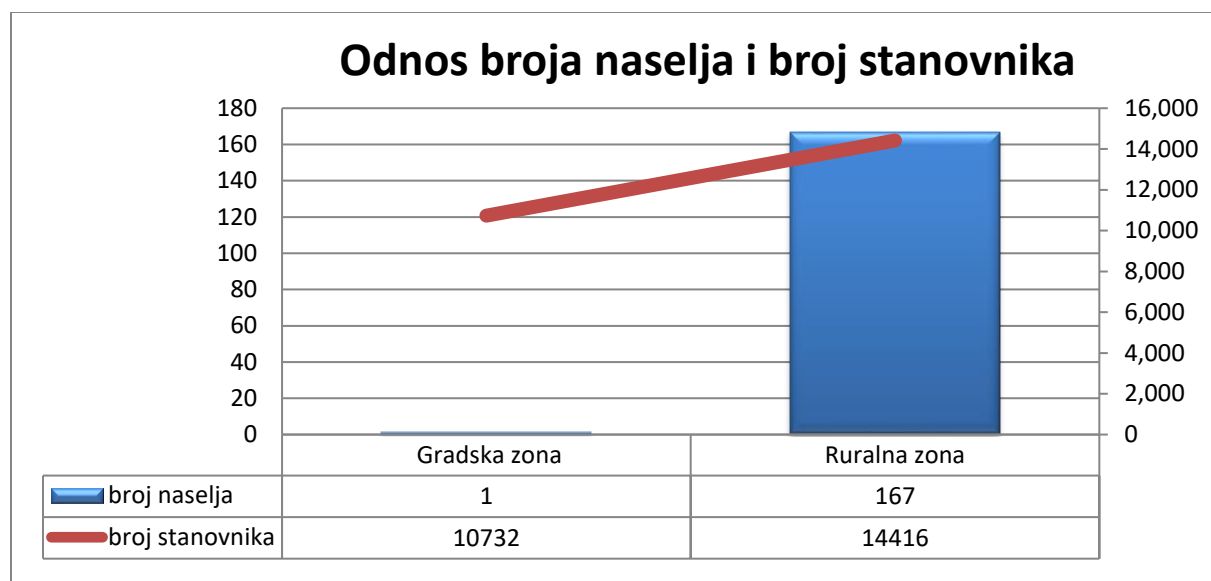
U ukupnoj površini Općine prednjače šume i šumske površine. Slijedi ih poljoprivredno zemljište, dok je procenat izgrađenih površina veoma mali, što je i u skladu sa slabom naseljenosti Općine.

4.2 Stanovništvo i privreda

Prema preliminarnim rezultatima popisa stanovništva u BiH 2013. u općini Konjic je u 168 naselja živi 25.148 stanovnika. Općina Konjic bilježi pad broja stanovnika u odnosu na 1991 godinu (44.264 stanovnika), što ga sa ostalim općinama iz HNK svrstava u skupinu koja ima negativan demografski trend.

Prema provedenoj anketi na području Općine Konjic trenutno ima 23959 stanovnika, dok prema popisu iz 2013 ima 25.148 stanovnika, te gustina naseljenosti iznosi 22,0 st/km². Prema popisu stanovništva iz 2013 godine u Općini Konjic postoji 23 nenaseljena naselja. U Prilog 1 je dat popis naselja sa brojem stanovnika na području općine Konjic.

Broj naselja i broj stanovnika po naseljima u općini Konjic je prikazan na narednom dijagramu.

Dijagram 1. Odnos broja naselja i broja stanovnika u Općini Konjic

Iz dijagrama je vidljivo da se u gradskoj zoni nalazi samo jedno naselje i manji broj stanovnika u odnosu na ruralnu zonu. Velika koncentracija stanovništva smještena je na urbanom dijelu općine na dosta manjoj površini u odnosu na broj stanovnika raspoređenih na 167 naselja.

Tabela 5. Podaci za gradsku i ruralnu zonu

Zona	Broj naselja	Broj stanovnika
Gradska	1	10.732 (42,7 %)
Ruralna	167	14.416 (57,3 %)

Prema podacima iz provedne ankete za potrebe projekta „Upravljanje staklenom ambalažom na području Općine Konjic“ na području Općine Konjic registrovano cca 800 pravnih lica objekata sa podružnicama u sastavu, te u sljedećoj tabeli dat je prikaz broja HORECA objekata u gradskoj i ruralnoj zoni.

Tabela 6. Broj HORECA objekata u gradskoj i ruralnoj zoni

Broj HORECA objekata u gradskoj zoni	Kafići	Restorani	Hoteli	Sale
	28	25	2	1
Broj HORECA objekata u ruralnoj zoni	Kafići	Restorani	Hoteli	Sale
	10	17	0	0

S obzirom na obilje prirodnih potencijala i bogatog kulturno-historijskog naslijeđa, turizam je jedna od bitnih komponenti razvoja općine Konjic. Sa svojim turističkim potencijalom općina Konjic se nametnula kao iznimno atraktivna turistička destinacija u Bosni i Hercegovini.

Općina Konjic ima značajnu turističku ponudu te samim tim dosta HORECA objekta na području općine. Također, na području općine Konjic postoji cca 50 nevladinih organizacija.

4.3 Otpad u Općini Konjic

Upravljanje komunalnim otpadom na području općine Konjic u isključivoj je nadležnosti JKP "Standard" d.o.o Konjic. Preduzeće je ovlašteno da vrši prikupljanje i transport komunalnog otpada na privremeno odlagalište u Repovačkom potoku, kao i da vrši poslove fakturisanja i naplate.

U najvećem dijelu općine Konjic otpad se prikuplja u kontejnere 1,1 m³. U jednom dijelu grada i općine prikuplja se u kesama i kantama. Iz užeg gradskog područja otpad se odvozi svakodnevno, dok se iz prigradskih i padinskih dijelova grada i udaljenijih naselja vrši po planu – jedanput, eventualno dva puta sedmično, zavisno od potrebe. U BiH ne postoji nijedna spalionica otpada, ne vrši se termička obrada otpada, a samo mali udio otpada se mehanički obrađuje u općini Konjic. Također, u Federaciji BiH postoje 4 linije za sortiranje/izdvajanje (Konjic, Sarajevo, Tuzla, Mostar) unaprijed razdvojenih sekundarnih sirovina (Konjic, Sarajevo), svaka kapaciteta 5 t/h.

Ukupno 4822 domaćinstva su uključena u sistem prikupljanja otpada, što čini obuhvat pokrivenosti uslugom cca 70%.

Otpad sa područja općine Konjic od 2010. godine se odlaže na lokalitetu poznatoj kao „Repovački potok“ u prirodnom klancu gdje protiče Homoljski potok. Prije početka odlaganja otpada potok je zatvoren regulacionom građevinom tako da je spriječeno zagađivanje istog i smanjen je negativni uticaj. Prilaz deponiji omogućen je asfaltiranim lokalnim putem koji se priključuje na magistralni put M17: Sarajevo – Mostar. Udaljenost deponije od magistralnog puta iznosi cca 850 m. U blizini deponije nalaze se naselja Repovica i Galjevo. Najbliža kuća je udaljena cca 50 m zračne linije od deponije. Od jezgra općine Konjic deponija je udaljena cca 2,4 km.

U općini Konjic postoje nelegalna odlagališta u gotovo svim seoskim naseljima, pa čak i u onima iz kojih se vrši odvoz.²⁵

Naselje	Procenat pokrivenosti područja prikupljanjem otpada (%)	Broj divljih deponija
Bradina – Šunji	Ne vrši se odvoz	1
Lisičići – Pokojište	70	1
Spiljani	80	1
Brđani	Ne vrši se odvoz	1
Idbar	Ne vrši se odvoz	1
Lađanica (lok.Glavatičevo)	Ne vrši se odvoz	4

²⁵ LEAP 2015-2020

Orahovica	Ne vrši se odvoz	1
Gradac (lok. Buturović Polje)	Ne vrši se odvoz	2
Džepi	Ne vrši se odvoz	1
		UKUPNO: 13

U narednoj tabeli dati su podaci o količinama otpada i informacije o stanju opreme za upravljanje otpadom na području općine Konjic.

Tabela 7. Količine otpada i stanje opreme za upravljanje otpadom na području Općine Konjic

<i>Količina deponovanog komunalnog otpada</i>	Godina	Količina
	2019	4671,4 t
<i>Količina selektovanog otpada</i>	Primarna separacija	Sekundarna separacija
	96,2 t	55,3 t
Broj kamiona koji se koriste za prikupljanje otpada	8 vozila	
<i>Prosječna zapremina vozila</i>	5 m³	
<i>Udaljenost od deponije do reciklažnog centra</i>	Reciklažni centar se nalazi u sklopu deponije	
<i>Ukupna zapremina posuda za odvajanje mješanog otpada</i>	1334 m³	
<i>Stepen dostupnosti usluga u odnosu na ukupno stanovništvo</i>	70 %	
<i>Prosječna težina otpada po glavi stanovnika</i>	363 kg/st - godišnje	

Na području općine Konjic ne postoje eko otoci. Sistem upravljanja otpadom u općini Konjic nije adekvatno riješen, jer pored činjenice da veći broj mjesnih zajednica nije uključen u organiziran sistem prikupljanja otpada, dodatan problem je neselektivno prikupljanje otpada.

4.4 Trenutne rute prikupljanja i količine prikupljenog stakla

Na području Općine Konjic u 2019-toj godini prikupljeno 8,9 tona stakla. Na području Općine Konjic uspostavljen je Plan odvoza smeća prema kojem se definišu i uspostvaljaju rute za prikupljanje otpada. Također, komunalno preduzeće izlazi na teren i po pozivu klijenta. U narednoj tabeli dat je raspored odvoza smeća.

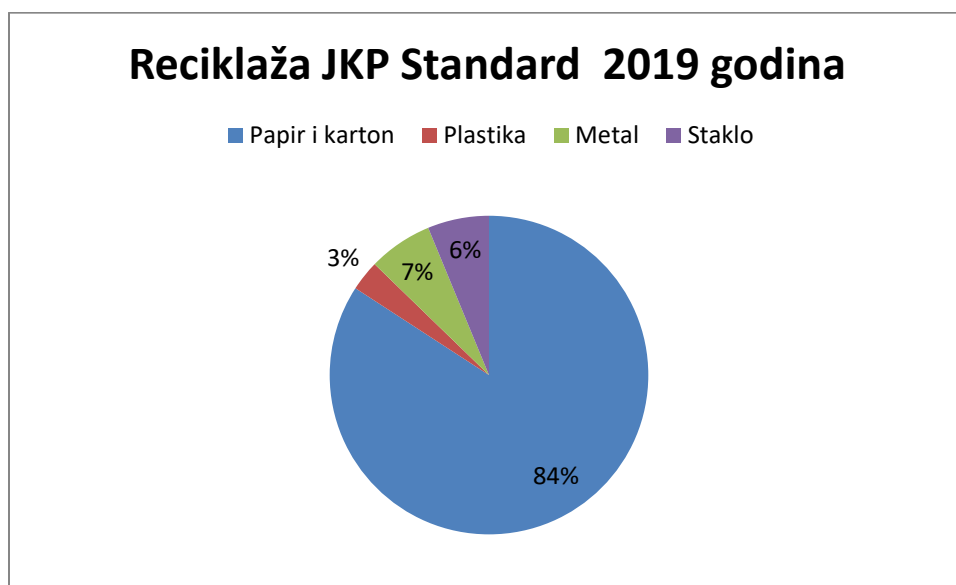
Dan	Naselja
Ponedjeljak	Bradina-Podorašac, Ovčari-Čelebići, Radešine-Ribići
Utorak	Puhale, Ovčari, Podorašac, Homolje, Galjevo, Tuleg - padinski dijelovi
Srijeda	Repovica, Donje Selo, Radava potok, Cagare, Orahovica, Klis, Parsovići,

	Buturović Polje, Seonica.
Četvrtak	Tuleg, Pomolska, Prkanj
Ponedjeljak, srijeda, petak	Pleha i Suhi do
Po potrebi i pozivu:	Glavatičevo, Bjelimići, Boračko jezero, Bijela i Idbar
Svim danima se vrši odvoz u gradu, u gradskim naseljima	

JKP "STANDARD" stakleni otpad u dosadašnjem periodu je predavalo firmi "EKO-FORMA" d.o.o. Bugojno. Stakleni otpad u toku 2019. godine je isključivo izdvajan iz mješanog komunalnog otpada.

U toku 2019. godine na području općine Konjic nije bilo postavljenih kontejnera za staklo. Uspostavit će se plan pražnjenja kontejnera za staklo u 2021. godini u okviru projekta "Upravljanje staklenom ambalažom na Zapadnom balkanu", gdje je lanirano najmanje 1 do 2 puta sedmično prikupljanje staklenog otpada. Analiza komunalnog otpada sa područja općine Konjic nije rađena.

Kod iskazane realizacije korisnog otpada u 2019. godini reciklirano je 142,8 tona, od čega papir i karton čine 84% (120,20 t), plastika 3% (4,4 t), metal 7% (9,3 t), staklo 6% (8,9 t).

Dijagram 2. Prikaz reciklaže u 2019 godini

Prikupljene količine korisnog otpada smanjile su količine deponiranog otpada koji se odlaze na deponiju. Budući da je sav prikupljeni stakleni otpad na području općine Konjic prikupljen iz mješanog komunalnog otpada može se zaključiti da se velike količine staklene ambalaže nepropisno odlaze. Postavljanjem infrastrukture za prikupljanje staklenog otpada i podizanjem javne svijesti mogu se očekivati veće količine otpadne staklene ambalaže na području općine Konjic.

4.5 Cijena komunalnih usluga na području Općine Konjic

Na osnovu Odluke o utvrđivanju općinske komunalnim taksama („Sl.novine HNK“ br.05/09, 12/09) propisane su jedinstvene komunalne takse, način plaćanja i kontrolu naplate na području općine Konjic.

Cijene za komunalne usluge na području općine Konjic iznose:

- za domaćinstva 0,10 KM/m²,
- za pravna lica cijena varira u zavisnosti od vrste djelatnosti i lokacije.

Cijena otkupa stakla iznosi 30 KM/t

5. Zaključak

Za oblast upravljanja otpadom, pored Akcionog plana Federalne strategije upravljanja otpadom urađen je Federalni plan upravljanja otpadom (2012.-2017.). Na nivou BiH se trenutno se radi nova Strategija zaštite okoliša Federacije BiH u saradnji sa Švedskim institutom za okoliš uz finansijsku podršku SIDE. Na području FBiH ne postoje tehnički uslovi i/ili standardi za odvojeno prikupljanje otpada niti postoji praksa obezbjeđivanja pojedinačnih kanti/kontejnera ili upotreba plastičnih vreća za odvojeno prikupljanje. Prema nekoliko studija sprovedenih u različitim gradovima BiH, količina suhe reciklabilnefrakcije (plastike, stakla, papira, metala, aluminijskih limenki, PET) čini 24-38% ukupnog otpada. U FBiH reciklaža otpadnog stakla, a posebno tržište otpadnog stakla kao sirovine za dobijanje novih proizvoda nije dovoljno razvijeno. Zahvaljujući ulaganjima ovlaštenih operatera u subvencije za sakupljanje stakla postiže se napredak u razvoju infrastrukture za primarnu selekciju staklenog otpada.

Paralelno sa odvojenim prikupljanjem u kontejnerima, otkupni (reciklažni) centri posluju u većim gradovima u BiH. Reciklabilni otpad se isporučuje u otkupne centre sortiran i uz naknadu. Glavni snabdjevači materijala su pojedinačni sakupljači. Većina otkupnih centara radi bez odgovarajuće registracije i ne ispunjava relevantne sanitarne i higijenske norme. Pravne i fizičke osobe koje su zainteresirane za prikupljanje i prodaju sekundarnih sirovina, uglavnom se odlučuju za prikupljanje drugih vrsta sekundarnih sirovina (metala, plastike, papira i kartona) koje su finansijski isplativije.

Zakonodavstvo u FBiH ne nameće ograničenja u pogleda broja operatera sistema koji mogu djelovati na tržištu, trenutno su dva operatera ovlaštena za upravljanje ambalažnim otpadom napodručju FBiH.

Za postizanje ciljeva za reciklažu i iskorištenje BiH će se i dalje oslanjati na izvozna tržišta, posebno za staklenu ambalažu. U svrhu postizanja ciljeva za reciklažu moraju se definisati svi najvažniji kanali za prikupljanje staklenog otpada. Implementacija efikasnog i isplativog sistema za upravljanje staklenim otpadom zahtijeva značajne promjene u postojećim zakonskim odredbama, organizacijskom uređenju i operativnim praksama na svim nivoima.

Na području Općine Konjic neophodna su ulaganja u razvoj infrastrukture za sakupljanje ambalažnog stakla u komunalnom sektoru i podizanje svijesti u oblasti upravljanja otpadnim staklom. Kantonalni komunalni inspektori trebaju povećati aktivnosti nadzora te neophodno je povećanje njihovih ovlasti u svrhu povećanja svijesti javnosti.

6. Prilog 1

Prilog 1. Popis naselja na području općine Konjic i broj stanovnika po naseljima

Naziv naselja	Broj stanovnika
Argud	33
Bale	62
Bare	28
Barmiš	17
Bijela	186
Bjelovčina	2
Blace	0
Blučići	111
Borci	30
Boždarevići	57
Bradina	72
Brda	3
Brđani	194
Budišnja Ravan	3
Bukovica	8
Bukovlje	64
Bulatovići	51
Bušćak	15
Buturović Polje	348
Cerići	52
Crni Vrh	0
Čelebići	1.062
Čelina	73
Česim	0
Čestaljevo	0
Čičevo	5
Čuhovići	42
Dobričevići	43
Dolovi	0
Doljani	29
Donja Vratna Gora	5
Donje Selo	202
Donje Višnjevice	71
Donji Čažanj	61
Donji Gradac	88
Donji Nevizdraci	0
Donji Prijeslop	69
Doščica	2
Dramiševo	0
Dubočani	54
Dubravice	32
Dudle	23
Dužani	25
Džajići	103
Džanići	12
Džepi	295
Falanovo Brdo	6
Gakići	10

Galjevo	145
Gapići	1
Glavatičevo	190
Gobelovina	45
Gorani	189
Goransko Polje	56
Gorica	86
Gornja Vratna Gora	0
Gornje Višnjevice	87
Gornji Čažanj	7
Gornji Gradac	23
Gornji Nevizdraci	138
Gostovići	6
Grabovci	157
Gradeljina	25
Grušča	109
Gvozno	0
Hasanovići	31
Herići	38
Homatlije	4
Homolje	144
Hondići	11
Hotovlje	2
Iđbar	235
Jasenik	187
Javorik	0
Jezero	32
Ježeprosina	22
Jošanica	34
Kale	43
Kanjina	134
Kašići	49
Konjic	10.732
Kostajnica	39
Koto	15
Krajkovići	6
Kralupi	288
Krtići	3
Krupac	54
Kruščica	124
Kula	0
Lađanica	47
Lisičići	192
Lokva	32
Luka	78
Luko	4
Lukomir	13
Lukšije	22
Ljesovina	9
Ljubuča	27
Ljusići	0
Ljuta	8
Ljuta	32

Mladeškovići	142
Mokro	7
Mrkosovice	0
Obrenovac	12
Obri	53
Odžaci	70
Orahovica	570
Orlište	0
Oteležani	152
Ovčari	488
Pačerani	0
Parsovići	148
Plavuzi	0
Podhum	77
Podorašac	666
Pokojište	68
Polje	1
Polje Bijela	1.402
Požetva	8
Prevlje	49
Radešine	16
Rajac	5
Raotići	52
Rasvar	0
Razići	59
Redžići	31
Repovci	137
Repovica	96
Ribari	53
Ribići	525
Seljani	142
Seljani	0
Seonica	95
Sitnik	5
Slavkovići	21
Solakova Kula	40
Sopot	11
Spiljani	398
Stojkovići	28
Strgonice	4
Studenčica	44
Sultići	144
Susječno	2
Svijenča	25
Šunji	217
Tinje	33
Tovarnica	0
Treboje	141
Trešnjevica	5
Trešnjevica	0
Trusina	143
Tuhobići	59
Turija	34

Ugošće	7
Veluša	6
Vinište	5
Vrbljani	63
Vrci	109
Vrdolje	72
Vrhovina	0
Zaborani	0
Zabrđani	23
Zabrđe	303
Zagorice	187
Zaslivlje	47
Zelomići	0
Zukići	245